

Nr 46.

Av herr **Berggren**, om tillfällig höjning av norrländska avdikningsanslaget m. m.

De utvecklingslinjer, efter vilka jordbruket i övre Norrland i första rummet måste framföras, äro kommunikationer och torrläggning av vattendränkta marker. Statsmakterna hava också — särskilt under de senare åren — livligt befrämjat dessa och anvisat betydliga belopp därtill. Behoven äro mycket stora och kunna icke på en gång tillfredsställas. Dock synes det mig viktigt för att ej säga nödvändigt, att statsmakterna om möjligt i ännu något högre grad än hittills ville anslå medel härtill, och avser jag nu närmast ett tillfälligt höjande av det s. k. norrländska avdikningsanslaget. Detta utgår under innevarande år med ett belopp av 1,100,000 kronor.

Av 1913 års statsverksproposition, 9:de huvudtiteln, bilagan sid. 241 och 242 framgår, att Kungl. Maj:t hos Riksdagen hemställer, att även för 1914 må anvisas ett lika stort belopp. Det redogöres här icke för det antal ansökningar om anslag och dessas belopp, som sökas ur det s. k. norrländska avdikningsanslaget.

Jag har därför hos kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och kungl. lantbruksstyrelsen sökt och erhållit följande upplysningar:

Från år 1909	inneligga	237 st. förrättningar	å	2,638,006 kr.
» » 1910	»	183 »	»	» 1,741,303 »
» » 1911	»	236 »	»	» 2,173,690 »
» » 1912	»	308 »	»	» 3,245,068 »

Summa 964 st. förrättningar å 9,798,067 kr.

Det äskade anslagsbeloppet utgör hälften av denna summa eller 4,899,033 eller i runt tal 5,000,000 kronor.

Av 1912 års statsverksproposition framgick, att de ineliggande ansökningarna under 6-års-perioden 1906—1911 ökats

från den 1 okt. 1906 ineliggande	397 ansökningar	å	2,093,700 kr.
till » 1 » 1911 till	987 » »		4,887,300 »

hvilket utgör en jämn stegring av i medeltal 558,720 kr. per år.

Någon avsevärt ökad stegring synes således icke hava uppstått under år 1912, varvid dock är att märka, att avdikningsanslaget då utgjort 800,000 kronor.

Ehuru detta anslag innevarande år utgår med 1,000,000 kr. för de 6 översta länen, täcker det dock icke de anspråk 1912 års 308 ansökningar ställa på detsamma, vartill skulle fordras 1,622,534 kr.; och då återstå likväl för åren 1909—1911 ineliggande 656 st. ansökningar å 6,553,004 kr. vilka kräva ett anslagsbelopp av 3,276,502 kr. Även under antagande av att en avsevärt stegrad efterfrågan efter anslag under närmast följande år icke kommer att äga rum, utan att det av Riksdagen för innevarande år anvisade beloppet 1,100,000 kr. årligen skulle förmå täcka de inkommande ansökningarna, återstår dock 1909—1911 års krav med ovannämnda 3,276,502 kr.

I bihanget till 1912 års statsverksproposition å sid. 434 efter den där uppställda tablan läses följande.

»Såsom av denna tabla framginge, syntes intresset för utförande av sådana avdikningsföretag, som nämnda anslag avser, vara så stort, att anspråken på detsamma icke tillnärmelsevis kunde tillgodoses med nuvarande anslagsbelopp. Den med anledning av framställning från ämbetsverken av Kungl. Maj:t hos 1911 års Riksdag föreslagna utvägen att minska årsanslagets otillräcklighet genom att bidraget till varje anslagssökande sänktes från hälften till en tredjedel av den beräknade kostnaden hade icke vunnit Riksdagens gillande.

För att i större mån än hittills varit möjligt kunna tillmötesgå kraven på bidrag från detta anslag, vilka krav ämbetsverken icke hade anledning tro komme att minskas, återstode sålunda endast den utvägen att höja anslaget.»

Dessa anförda skäl från ämbetsverken, varpå departementschefen år 1912 stödde sitt yrkande om anslagets höjande till 1,100,000 kronor, synes mig med fullt fog kunna åberopas jämväl i år för åskande av en åtminstone tillfällig höjning i det norrländska avdikningsanslaget.

Det är nämligen icke min avsikt att här yrka på en permanent höjning, utan endast på en tillfällig sådan för att inom icke allt för lång tid kunna nedbringa antalet av de hopade ansökningar om statsbidrag,

som nu ligga inne hos ämbetsverken. För att något skall vinnas, måste höjningen dock bliva rätt ansenlig och torde helst böra uppgå till 1,000,000 kronor under 2, högst 3 års tid, varefter det nuvarande beloppet 1,100,000 kronor torde bliva tillräckligt.

Såsom förut framhållits, är Norrlands utveckling framför allt beroende på ökade kommunikationer och fortsatta vattenavledningar och utdikningar. Jordbrukarne i Norrland och särskilt i de översta delarna därav äga icke den ekonomiska bärkraft, att de utan kraftig hjälp från statens sida kunna utföra dylika företag. De utdikningar, som verkställas, komma icke alltid till godo dem, som utföra desamma, utan efterkommande, och även om så skulle ske, att den, som utför arbetet, får njuta någon frukt därav, äro förhållandena i allmänhet sådana, att den vinst eller fördel, som uppstår, endast höjer jordbrukaren upp på ett plan, där han själv kan föra en någorlunda dräglig tillvaro med möjlighet att även kunna utfodra sina djur på ett tillfredsställande sätt, vilket nu icke alltid är fallet.

Den utveckling, som Norrland genomgått med hjälp av dessa statsbidrag, är storartad, och det uttalas också allmänt av den jordbrukande befolkningen, att inga medel, som Riksdag och regering utdela, äro mera välsignelsebringande än dessa avdikningsanslag.

På grund av vad sålunda blivit anført, får jag vördsamt hemställa,

det Riksdagen täcktes för år 1914 på extra stat utöver det belopp, vartill det s. k. norrländska avdikningsanslaget i årets statsverksproposition blivit uppfört, ytterligare anvisa 1,000,000 kr. eller det belopp Riksdagen kan finna skäligt, samt

att till bestridande av ökade avlöningar, som i ämbetsverken eventuellt kunna bliva en följd, anvisa härför erforderliga medel.

Stockholm den 25 januari 1913.

Vördsammast

Emil Berggren.

I motionens syfte instämma:

O. Bergqvist.

I. von Stapelmohr.

F. Holmquist.

C. I. Asplund.